

TRAKŲ KRAŠTO SAKRALAUS PAVELDO LOBYNAS

TRAKŲ ŠVČ. MERGELĖS MARIJOS APSILANKYMO BAZILIKA

GPS: 54°38'34"N 24°56'03"E

Adresas: Birutės g. 5, Trakų m., Trakų sen., Trakų r. sav.
Žemėlapyje E2 kvadrato

Ežerų apsuptyje Trakų pusiasalyje puikuojasi Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bazilika. Trakų salos pilies rūmams savo mastu ir didybe prilygstantčiai bažnyčiai bazilikos titulas suteiktas 2017 m. (Lietuvoje iš viso yra 8 bazilikos). Itin garbingas bazilikos titulas jai suteiktas pagal specialius kriterijus, nustatytus Dievo kulto ir sakramentų tvarkos dekrete (Domus Ecclesiae). Kriterijai taikomi tiek pastatui, tiek gyvatai Bažnyčiai, t. y. joje besimeldžiantiems. Pažymima išskirtinė bažnyčios istorinė svarba valstybei ar regionui, pastato išskilmingumas, tikinčiųjų bendruomenės tikėjimo sklaidos ir artimo meilės darbai.

Bazilikos titulu pabrėžiamas ir ypatingas ryšys su popiežiumi. Juk popiežiaus Pranciškaus vainikuotos Trakų bazilikos pagrindiniame altoriuje šeši šimtmečiai pagarbiai kabo Dievo Motinos paveikslas, kuris prieš 300 metų susilaukė popiežiaus Klemenso XI dovanotų karūnų. Apie Švč. Mergelę Mariją ir jos Kūdikių vaizduojantį paveikslą sklido garsas po visą Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę. Nuo XVII a. pradžios prie jo buvo kabinami votai – padėkų už sulauktas stebuklingąsias malones išreiškiančios dovanos. Dabar jų priskaičiuojama beveik 400! Šiam, pirmajam Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikais oficialiai popiežiaus aukštinėmis karūnomis vainikuotam paveiksliui, buvo

suteiktas Ligonių Užtarėjos titulas. Įdomu, kad Dievo Motinos paveikslą nuo senų laikų gerbia tiek katalikų, tiek stačiatikių ir musulmonų religinės bendruomenės.

XV a. Vytauto Didžiojo funduota bažnyčia yra netaisyklingo stačiakampio formos, joje darniai persipina gotikos ir baroko bruožai. Sienų freskų fragmentai primena Bizantijos laikotarpiui būdingą stilistiką. Čia saugomas gausus sakralinis bei dailės lobynas: molbertiniai paveikslai, memorialiniai paminklai, įvairūs relikvijoriai, taurės, XVIII a. žvakidės, amžinosios ugnies lempa ir kt. Išskirtinio dėmesio vertas Dievo Motinos paveikslas, garsėjantis stebuklais bei malonėmis.

Trakų šventovę lanko daugybė tikinčiųjų ne tik iš Lietuvos. Kasmetinių Žolinės ir Trakinių atleidų metu maldininkai dalyvauja eisenoje nuo Vilniaus Aušros Vartų iki Trakų bazilikos – beveik 30 km! Vertas dėmesio 2015 m. bažnyčios šventoriuje pašventintas paminklas Jonui Pauliui II. Dvasinis Trakų miesto centras išskirtinis ir todėl, kad niekuomet nebuvo uždarytas, perleistas kitos konfesijos žinion ar naudotas kitoms, ne religinėms, reikmėms.

ANGELŲ KALVA

GPS: 54°40'37"N 24°55'39"E

Adresas: Angelų kalvos g., Būdos k., Trakų r.
Žemėlapyje E2 kvadrato

Tarp Galvės ežerų, šalia Būdos kaimo į dangų stiebiasi mediniais angelais ir žmonių maldomis bei giesmėmis puošiama Angelų kalva. Tai liaudies pamaldumo ir dvasingumo puoselėjimo vieta su gausybe medinių angelų, kaltinių saulucių bei tautiniais simboliais išpuoštų gyvybės medžių.

2009 m. Dominyka Dubauskaitė-Semionovė ir Lolita Piličiauskaitė-Navickienė sumanė pagerbti Lietuvos vardo tūkstantmečio jubiliejų bei Trakų Švč. Mergelės Marijos apsilankymo bazilikos 600 metų jubiliejų. Planuota ant kalvos įkurdinti 10 angelų – po vieną kiekvienam šimtmečiui. Idėja susidomėjusių žmonių gerumas ir dosnumas pranoکو sumanytojų lūkesčius – ant kalno iš pat pradžių iškilo 18 skulptūrų!

Šiandien šiame 4,3 ha plote dangų sveikina jau beveik 50 didelių ir mažesnių medinių angelų, koplytstulpių. Angelų pavidalu čia įkurdinta kuri nors iš gyvenimo tiesų, pamatinių žmonijos ar krikščioniškųjų vertybių: Gyvybė, Tiesa, Taika, Atjauta, Pasiuokojimas, Meilė, Sveikata, Džiaugsmas, Dėkingumas, Viltis, Gerumas... Taip pat čia yra šeimas bei mokslus globojantys angelai, dvasios ramybės ir Baltijos kelio saugotojai bei daug kitų. Kalvą puošia ir Tavo angelas, kurį būtinai turi aplankyti. Lietuvos ir užsienio menininkų ažuolinėse skulptūro-

se atsispindi tradicinė medžio drožyba. Ant kalvos ima rasti ir iš kitų medžiagų sukurtų angelų: 2015 m. šion vieton atkeliavo Našlaitėlių globos angelas, kurio galva – iš granito, 2017 m. – metalinis bibliotekininkų sargas. Skulptorių darbai įprasmina angelų dovanotojų mintis, aukštesnių jėgų nešamas žinias. Tai tęstinis projektas, auginamas žmonių dvasingumo ir dėkingumo, o jį kurti kviečiami visi – kiekvienas čia gali įprasminti savo mintis, maldas ar svarbią dorinę vertybę. Angelų kalva yra atvira, lankytojams pritaikyta erdvė. Nuo jos atsiveria plačiai besidriekiantis kraštovaizdis. Toli aplinkui matyti miškai, ežerai, pilis, bažnyčia, cerkvė...

Ši vieta telkia ir vienija vietos žmones, šeimas, profesines ar kitas bendruomenes. Čia pastatyti mokytojus, seniūnus, kariškius, specialiųjų tyrimų tarnybos darbuotojus, žurnalistus ir kitų bendruomenių narius globojantys angelai sargai, taip pat angelai, primenantys mylimus žmones. Angelų ant kalvos vis daugėjant, kiekvienas lankytojas čia gali dvasingai leisti laiką, pasimelsti, pabūti dorą bei meną vienijančioje erdvėje.

TRAKŲ ŠV. DIEVO MOTINOS GIMIMO STAČIATIKIŲ CERKVĖ

GPS: 54°49'19"N 24°56'25"E

Adresas: Vytauto g. 32, Trakai

Žemėlapyje E2 kvadrate

Trakų Skaisčiausios Dievo Motinos gimimo stačiatikių cerkvė yra Trakų miesto centre, Maironio ir Vytauto gatvių kampe. Vieno bokšto, be varpinės. Po 1831 m. sukilimo Trakuose pagausėjus stačiatikių, bendruomenei prireikė naujos cerkvės. Ją statyti nuspręsta 1861 m. Lėšas cerkvės statybai aukojo patys parapijiečiai, 6000 rublių paaukojo Rusijos imperatorienė Marija Aleksandrovna, o 50 tūkstančių plytų davė G. Adelsonas, Kauno ir Panerių geležinkelio tunelių statytojas.

Cerkvės statybos darbai prasidėjo 1862 m. gegužės 8 d., kai cerkvės statybos darbų priežiūrai vykdyti buvo paskirtas Valstybės turtų rūmų inžinierius A. Polozovas. Inžinierius A. Polozovas pritaikė tipinį cerkvės projektą pasirinktai statybos vietai. Mūrinis pastatas liko standartinės struktūros ir formų stačiatikių kulto statiniu be jokių individualių bruožų.

1862 m. rugpjūčio 18 d. įvyko statybos darbų pradžios iškilmės, o 1863 m. rugsėjo 22 d. cerkvė jau buvo pašventinta, suteikiant jai seniau miesto pietiniame gale buvusios Skaisčiausios Dievo Motinos cerkvės vardą.

Už sėkmingą darbą inžinieriui A. Polozovui Rusijos imperatorienė padovanojo auksinį žiedą su brangakmeniais, kurį jam įteikė Vilniaus gubernatorius M. Muravjovas.

Pastatyta cerkvė neturėjo varpinės. Jos projektą 1868 m. parengė architektas Samoilovas. Cerkvė statyta 1863 m. Lietuvoje vykusio sukilimo prieš Rusijos imperijos valdžią numalšinimui paminėti. Cerkvė nukentėjo I pasaulinio karo metais, kai apšaudant miestą įsitvirtinusių rusų pozicijas, buvo nugriauti cerkvės bokštai ir nuplėštas stogas.

Dabar ši stačiatikių šventovė darniai įsiliesia į Trakų miesto architektūrinę mozaiką. Kiekvienas norintis gali pasigrožėti ne tik šventovės išorės architektūra, bet ir skliautuota bei kukliai dekooruota vidine erdve.

TRAKŲ KENESA

GPS: 54°49'19"N 24°56'25"E

Adresas: Karaimų g. 30, Trakų m.

Žemėlapyje E2 kvadrante

Karaimų maldos namai yra Trakų senamiesčio šiaurės vakarinėje dalyje. Tai yra seniausia Lietuvos kėnėsa. Pirmoji toje pačioje vietoje buvo pastatyta XIV a. pabaigoje – XV a. pradžioje, ji kelis kartus buvo sudegusi ir vėl atstatyta. Iki šiol ji atitinka architektūrinį Michailo Prozorovo rekonstrukcijos projektą. Sovietmečiu Trakų karaimų kėnėsa buvo vienintelė oficialiai veikianti karaimų šventovė Europoje.

Pagrindiniai įėjimo į šventovę vartai yra nuo Karaimų gatvės. Viršutinėje vartų dalyje įmontuoti karaimų herbo kontūrai. Ant vartų mūrinių stulpų yra dvi datos: 1398 – karaimų atvykimo į Trakus metai, ir 1812 – kada kėnėsa paskutinį kartą buvo sudegusi. Unikaliame mediniame vieno aukšto kvadrato formos pastate atsispindi karaimų architektūros ir interjero dekoravimo bruožai. Fasadinėje kėnėsos sienoje yra trys langai, kaip ir tradiciniuose karaimų namuose. Virš jos stogo – grakštus keturkampis bokštelis su keturiais langeliais, atsuktais į visas pasaulio puses.

Kėnėsą padalinta į tris erdves: į priemenę, kurioje prieš pamaldas renkasi visi maldininkai, į pagrindinę erdvę (vyrų dalis), kurioje yra altorius ir keturios kolonomis laikomą balkoną (moterų dalis). Al-

torius pagamintas iš kipariso medienos ir susideda iš trijų dalių. Abiejuose altoriaus šonuose stovi du piliastrais įrėminti mediniai altorėliai, kurių centre karaimų kalba surašyti Dešimt Dievo įsakymų. Kaip ir kitose Rytų religijų šventovėse, vyrai ir moterys kėnėsoje meldžiasi atskirai ir visiems privalu dėvėti galvos apdangalą.

Įspūdjį kelia kėnėsos mėlynai dažytos aštuonbriaunio kupolo formos lubos. Geometriniai ir augaliniai ornamentai puošia šių maldos namų interjerą. Įdomu, kad altorius yra pietų pusėje ir laidojama tradiciškai galva į pietus.

Šiandien dar viena karaizmą išpažįstančiųjų šventovė yra išlikusi Vilniuje, Žvėryne. Panevėžyje stovėjusios kėnėsos vietą šiuo metu žymi tik paminklinis akmuo.

Lankymas tik iš išorės.

Šaltinis: www.karaim.eu

ŠV. JONO NEPOMUKO KOPLYTSTULPIS

GPS: 54°38'39"N 24°56'08"E

Adresas: Vytauto ir Karaimų gatvių sandūra, Trakų m.
Žemėlapyje E2 kvadrato

Tarp ežerų įsispraudusį Trakų miestą šv. Jonas Nepomukas jau seniai globoja nuo potvynių ir visų vandens nelaimių. 14 metrų aukščio jam skirtas klasicistinio stiliaus koplytstulpis, įrengtas pačioje miesto šerdyje, Karaimų ir Vytauto gatvių sankirtoje, buvusios Rotušės aikštės centre, – vienas iš svarbesnių Trakų akcentų.

Rašytiniai šaltiniai byloja, kad jau XVII a. viduryje čia stovėjo mūrinė kolona su statula. Po 1863 m. sukilimo caro valdžia įsakė nuversti šventojo skulptūrą ir pasiūlė už tai nemažą pinigų sumą. Vietos gyventojai nesutiko vykdyti caro įsakymo. Visgi vienas nenaudėlis stvėrė kirvį ir buvo besiruošiąs sunaikinti skulptūrą, bet nukrito nuo kopėčių ir susilaužė koją. Policijos viršininkui teko iškviešti kazokus, kurie ir nugriovė skulptūrą.

1935 m. į koplytstulpį buvo įkeltas naujas šv. Jono Nepomuko atvaizdas, jį sukūrė Vilniaus skulptorius Stanislovas Hornas-Poplavskis. Tačiau pokario metais uolūs ateistai Nepomuką išėmė iš koplytstulpio ir įmetė į ežerą. Trakų muziejaus darbuotojai išgriebė skulptūrą iš vandens ir ėmėsi saugoti muziejaus fonduose. Vietoj šventojo statulos ant kolonos buvo įmontuoti keturi laikrodžiai, tačiau neilgai trukus jie sugedo – visi pradėjo rodyti skirtingus laikus.

Šiandien koplytstulpyje stovi restauruota Trakų miesto globėjo skulptūra, 1990 m. garbingai sugrąžinta į savo pradinę vietą.

Apie šv. Jono Nepomuko koplytstulpį sklando nemažai legendų. Pasakojama, kad XVIII a. Užutrakio dvaro savininkui Laurynui Odineciui plaukiant Galvės ežeru staiga kilo smarki audra ir šis pradėjęs skęsti. Prisiminęs šv. Nepomuką dvarininkas ėmė iš visos širdies jam melstis ir prašyti pagalbos. Ir nurimo audra – taip pat staiga, kaip prasidėjusi, o išsigelbėjęs Odinecas, atsidėkodamas šventajam už malonę, pastatė jam Turgaus aikštėje skulptūrą.

Kitas pasakojimas yra apie tai, kad kai caro valdžia išėmė šventojo atvaizdą iš koplytstulpio, vietos gyventojai labai nusiminė. Pradėta tikėti, jog kiekvieną pavasarį Galvės ežeras pasiglemš po žmogaus gyvybę, jei šv. Nepomukas negrįšiąs ant kolonos. Laikui bėgant šis pasakojimas kiek pakito – kalbėta, jog ežeras žiemą neužšąla, o pavasarį ledas netirpsta tol, kol negauna aukos.

SAKRALINIO MENO EKSPOZICIJA

GPS: 54°38'44"N 24°56'10"E

Adresas: Kęstučio g. 4, Trakų m.

Žemėlapyje E2 kvadrate

Trakų miesto pusiasalio pilies teritorijoje, buvusiam dominikonų vienuolyne veikianti sakralinio meno ekspozicija kupina Lietuvos kultūrai svarbaus bažnytinio paveldo ir religinės dvasios. Lankytojams čia siūloma susipažinti su sakraline bei menine verte svarbiais atributais, religiniais paveikslais ir kt. Ekspoziciją sudaro daugiau nei 200 liturginių dirbinių, vertingų vaizduojamojo meno darbų, tarp jų – XVIII a. monstrancija, puošta Stebuklingosios Trakų Dievo Motinos su Kūdikiu atvaizdu, unikalus 1709 m. Trakų dominikonų vienuolyno spaudas, Vilniaus auksakalių XVI a. antroje pusėje pagamintas kielikas. Čia taip pat galima apžiūrėti keletą albarelių – žolininkystėje bei medicinos praktikoje naudotų indų, skirtų vaistiniams tepalams laikyti. Po koplyčia restauruotame rūsyje atkurtas vienuolyno virtuvės fragmentas, kur atspindima ordino vienuolių buitis, eksponuojami naudoti rakandai ir kiti atributai.

Sakralinio meno ekspozicija supažindina lankytojus su apeigine kunigų apranga ir būdingais aksesuarais. Čia eksponuojamas arnotas – pats puošniausias ir reikšmingiausias liturginis drabužis, išreiškiantis visa gaubiančią Dievo meilę ir simbolizuojantis dvasininko tyrumą, teisumą bei iš Šv.

Dvasios gautas malones. Taip pat galima apžiūrėti vyskupo sandalus kampadži, mitrą – apeiginę katalikų vyskupų kepurę, siuvamą iš pačių brangiausių medžiagų ir dėvimą iškilmingomis progomis, monstrancijos dalį melchizedeką bei kieliką – liturginę taurę, kurioje šv. Mišių metu šventinamas eucharistinis vynas ir duona.

Ekspozicija turtinga išskirtinių tapybos ir skulptūros kūrinių. Vertingas yra paveikslas „Dominikonai garbina prisikėlusį Kristų“, kuriame, menotyrininkų spėjimu, vaizduojamas dominikonų ordino steigėjas šv. Dominykas, taip pat šv. Kazimiero bei Vytauto Didžiojo portretai. Ekspoziciją puošia skulptūrinė kompozicija „Paskutinė vakarienė“ – tokių lietuvių liaudies mene aptinkama itin retai.

Tarp eksponatų yra galimybė pamatyti keletą XVI–II–XIX a. varpų, kurie buvo nulieti Vilniuje, Prūsijoje, Rygoje ir Vakarų Europoje. Nuo senovės varpo skambėjimas krikščionims simbolizuoja piktųjų dvasių išbaidymą. Aukštuose bokštuose kabantys varpai kviečia žmones susirinkti ir drauge pasidžiaugti švenčių metu, melstis ar susiburti ištikus nelaimė.

LENTVARIO VIEŠPATIES APREIŠKIMO ŠVČ. MERGELEI MARIJAI BAŽNYČIA

GPS: 54°38'29"N 25°02'55"E

Adresas: Mokyklos g. 17, Lentvario m., Lentvario sen.
Žemėlapyje F2 kvadrante

Maždaug pusiaukelėje tarp Vilniaus ir Trakų įsikūręs Lentvaris garsėja unikalia gamta, dirbtinio ežero pusiasalyje pastatytu anglišką pilį primenančiu dvaru ir įspūdinga, masyvia, raudonai tviskančia Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčia. Ypač reta Lietuvoje tapybos technika dekoruota bažnyčia pasižymi architektūriniu didingumu ir gali pasigirti sąsaja su Leonardu Da Vinčiu.

XIX a. grafui Juozui Tiškevičiui priklausė Lentvario dvaras. Jis ir apylinkių gyventojai daugkart valdžios prašė leidimo statyti bažnyčią, mat tikintiesiems į pamaldas tekdavę važiuoti į mažiausiai 10 km nutolusias gyvenvietes. Deja, prašymai vis buvo atmetami. Todėl nenuostabu, kad kai 1905 m. pagaliau leidimas buvo išduotas, Lentvario tikintieji per 10 dienų pastatė medinį baraką, kuriame laikinai imta laikyti šv. Mišias.

Nors tikrosios bažnyčios statybas didžiąja dalimi finansavo Tiškevičių šeima, lėšos buvo renkamos ir kitais būdais. Aukšinėje Aukų knygoje surašytos iš kai kurių įstaigų bei privačių asmenų gautos rinkliavos.

Milane kurį laiką gyvenusiam J. Tiškevičiui buvo itin artima Italijos kultūra bei menas. Tad bažnyčios architektūriniu pavyzdžiu ir įkvėpimu tapo šiame

mieste nuo XV a. stovinti Santa Maria delle Grazie (Šv. Marijos Maloningosios) bažnyčia ir mįslingoji Leonardo Da Vinčio freska „Paskutinė vakarienė“. Grafas tikėjo, jog „Paskutinė vakarienė“ yra raktas į šio genijaus gyvenimo filosofiją.

Lentvario bažnyčia grafienės Tiškevičienės dovanotame žemės sklype suprojektuota tuomet Europoje ypač madingu neoromaniniu stiliumi, ji pasižymi masyvumu, pusapskritėmis arkomis ir langais. Raudona mūrinė bazilikinio tipo bažnyčia buvo pašventinta 1926 m., jai suteiktas Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai vardas, o iškilmių metu virš pagrindinio bažnyčios altoriaus pritvirtinta XVII a. sukurta Nukryžiuotojo skulptūra – popiežiaus Pijaus XI dovana.

Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčia laikoma vienu iš didžiausių ir įspūdingiausių XXa. pirmosios pusės monumentaliosios tapybos pavyzdžių Lietuvoje. Religinį turinį bei simbolius perteikiančios freskos ir sgrafito (it. sgraffito- išraižytas) dekoracijos dengia beveik visos bažnyčios sienas.

SENUJŲ TRAKŲ VIEŠPATIES APREIŠKIMO ŠVČ. MERGELEI MARIJAI IR ŠV. BENEDIKTO BAŽNYČIA

GPS: 54°36'19"N 24°59'02"E

Adresas: Pilies g. 1, Senųjų Trakų k., Senųjų Trakų sen.
Žemėlapyje E2 kvadrato

Senųjų Trakų piliavietėje stovi XVIII–XIX a. sankirtoje perstatytas vienuolyno ir neogotikinės bažnyčios ansamblis. Piliakalnio šlaitus puošia antrą šimtmetį skaičiuojančios vienuolyno sodo liepos. Šalia buvusios piliavietės spiečiasi Senųjų Trakų gatvinis kaimas, kuriam suteiktas architektūrinio draustinio statusas.

Kunigaikštis Vytautas, norėdamas, kad gimtoji Senųjų Trakų pilis būtų išsaugota ir prižiūrima, popiežiaus Inocento VII palaiminimu 1405 m. pakvietė joje apsigyventi vienuolius benediktinus. Valdovas padovanojo vienuoliams dešimtinę dvaro žemės, sklypą su daržais ir net 2 ežerus, o netoliese pradėjo statyti medinę bažnyčią. Netrukus buvo įkurta ir Senųjų Trakų parapija.

XIX a. pabaigoje pagal architekto Apolinaro Mikulskio projektą iš buvusio benediktinų vienuolyno mūrų iškilo neogotikinio stiliaus bruožų turinti bažnyčia, kurios pagrindinio fasado bokštai suteikia ypatingo grakštumo ir didingumo.

Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai ir Šv. Benedikto bažnyčios interjeras puošnus, bet kuklus, išlaikyta benediktinams būdinga ikonografija. Trijose koplyčiose ir devyniuose altoriuose galima

pasigrožėti išskirtinėmis skulptūromis bei paveikslais. Ypatingo dėmesio yra vertos šv. Augustino ir šv. Benedikto skulptūros, šoniniai altoriai, skirti šv. Benedikto ir jo dvynės sesers šv. Scholastikos garbei.

Vienas iš vertingų vaizduojamojo meno darbų bažnyčioje – Simono Čechavičiaus XVIII a. tapytas paveikslas, vaizduojantis šv. Benediktą. Taip pat verta atkreipti dėmesį į Švč. Mergelės Marijos su Kūdikiu paveikslą, sukurtą XVII a. Kadaise bažnyčioje kabėjo ir Vytauto Didžiojo portretas...

Bažnyčios šventoriuje stovi Švč. Marijos su Kūdikiu koplytstulpis. Tai vienas iš 9 koplytstulpių, sukurtų simboliniame Vytauto Didžiojo kelyje. Senųjų Trakų piliavietėje esanti skulptūra simbolizuoja skaisčią motinystę ir prisirišimą prie gimtinės. Tiesa, dažnai daroma aliuzija į pagonę vaidilutę Birutę, laikančią savo sūnų Vytautą ant rankų.

VIEŠPATIES APREIŠKIMO VIENUOLYNAS SENŲJŲ TRAKŲ PILIAVIETĖJE

GPS: 54°36'19"N 24°59'02"E

Adresas: Pilies g. 1, Senųjų Trakų k., Senųjų Trakų sen.
Žemėlapyje E2 kvadrato

XV a. pradžioje Senųjų Trakų pilis jau kurį laiką buvo praradusi savo gynybinę reikšmę, mat buvo pastatyta Naujųjų Trakų (šiandien – tiesiog Trakų) salos pilis, kuri ir įgijo pagrindinės gynybinės pilies statusą. Tad Vytautas Didysis į gimtąją savo pilį pakvietė brolius benediktinus iš Tyneco, miesto netoli Krokuvos (dabartinės Lenkijos teritorijos).

Valdovas pastatė medinę bažnyčią, paskyrė vienuoliams dešimtinę dvaro žemės, du ežerus. Vienuolynas gyvavo iki XIX a. vidurio, kai jį uždarė Rusijos imperijos administracija.

Vienuoliai pasižymėjo kontempliatyvaus gyvenimo būdu, daug dėmesio skyrė maldai, meditacijoms bei kitoms dvasinėms praktikoms. Jie apaštalavo jiems pavestose valdose, prie abatijos buvo įsteigę parapinę pradžios mokyklą.

Kad benediktinai buvo išsilavinę ir teikė dėmesį švietimui, rodo faktas, kad XVIII a. pabaigoje vienuolyno bibliotekoje buvo net 769 knygos. Pasak istorinių duomenų, anuomet spausdintos knygos vertė siekė 8 auksinus, o kai kurių – net 30 auksinų.

Benediktinų vienuolyną Senuosiuose Trakuose ne kartą teko perstatyti, nes medinis statinys iro, be to, nukentėjo nuo gaisro. XVIII a. jo vietoje iškilo

nauji, jau mūriniai vienuolyno pastatai. Tačiau po kurio laiko vienuolynas buvo uždarytas, broliai benediktinai išsikėlė į Nesvyžius.

Šiuo metu Senuosiuose Trakuose Viešpaties Apreiškimo vardą gavusiame vienuolyne gyvena Šv. Jono apaštalinės seserys. Restauruotoje viduramžių pilyje vienuolės įkūrė rekolekcijų namus ir kviečia tikinčiuosius dalyvauti katalikų religinėse susikaupimo ir meditacijos pratybose. Seserys rengia ir kitokio pobūdžio religines šventes, rūpinasi vietos jaunimu, net buvo priglaudusios bardų festivalio dalyvius.

Pirmadienis Šv. Jono apaštalinėms seserims – vadinamoji dykumos diena. Ji skirta visiškai vienetvei ir tyliai maldai. Kitomis savaitės dienomis vienuolynas atraktintas, laikomos šv. Mišios, garbinamas Švč. Sakramentas.

DANILIŠKIŲ SENTIKIŲ CERKVĖ

GPS: 54°40'42.7"N 24°48'40.6"E
Adresas: Daniliškių k., Trakų sen.
Žemėlapyje D1 kvadrate

Sentikiai Lietuvoje apsigyveno po to, kai Rusijos caro Aleksejaus Michailovičiaus valdymo metais buvo atlikta patriarcho Nikono Rusijos cerkvės reforma. Bažnyčios galva buvo paskelbtas Rusijos caras, o kartu keičiami ir naikinami nevienodumai bažnytinėse knygos ir apeigose. 1656 metais bažnyčios susirinkimas nuo Rusijos cerkvės atskyrė reformos priešininkus – sentikius. Daniliškių kaimas atsirado po 1548 m. pradėtos Lietuvos Didžiojo kunigaikščio ir Lenkijos karaliaus Žygimanto Augusto pradėtos Valakų reformos.

Bažnytinės ir pasaulietinės valdžios persekioti sentikiai traukėsi į dykras, miškus, bėgo į užsienį. Dalis jų atkeliavo į nuo seno pakantumu kitoms religijoms garsėjančią Lietuvą. Viena iš vietų, kur jie apsisusto buvo dvarininkui Riomeriui priklausančiose žemėse esantis Daniliškių kaimas. XIX a. Trakų apskrityje buvo nemažiau 47 kaimų, kuriuose gyveno sentikiai.

Anksčiau Daniliškės buvo didelis sentikių kaimas, jame gyveno vos keli katalikai. Daniliškių kaimo sentikių bendruomenę sudarė 116 asmenų. Tai primena ir kapinės šalia kaimo. Jame – antkapiai su dvigubais kryžiais, paminkluose iškalti vardai, kuriuos jau retai išgirsi. Daniliškių sentikių bendruo-

menė yra seniausia Vilniaus krašte, susikūrusi XVIII a. Pradžioje priklausė feodosėjų atšakai, o nuo XIX a. vid. – pomorų.

Kaimo vidury tebestovi vienas iš trylikos Lietuvos sentikių maldos namų, pastatytas 1817 m. Iki 1825 m. šia cerkve naudojosi ir Vilniaus sentikiai. Per I-ąjį pasaulinį karą cerkvė smarkiai nukentėjo. 1931 m. pastatyta nauja medinė cerkvė su varpine ant betoninio pagrindo. 1937 m. turėjo 194 narius. Tarybiniais metais cerkvė uždaryta, o po 1990 m. atkurta, restauruota. Cerkvę sudarė erdvi maldos salė ir gyvenamieji popo šeimos kambariai. Ją aptarnavo ir Onuškio bei Stakliškių apylinkėse gyvenusius bendruomenės narius.

Daniliškių kaimas yra nykstantis, šiuo metu jame gyvena tik kelios sentikių šeimos, tačiau jis yra labai svarbus Lietuvos sentikių bendruomenės gyvenime, kadangi į kaimo cerkvėje vykstančias apeigas atvyksta kitose Lietuvos vietose gyvenantys sentikiai, o į veikiančias kaimo kapines laidojami jų mirusieji.

RYKANTŲ ŠVČ. TREJBĖS BAŽNYČIA

GPS: 54°42'55.4"N 24°58'56.6"E

Adresas: Bažnyčios g. 8, Rykantų k., Trakų r. sav.
Žemėlapyje E1 kvadrato

Rykantai, tai viena pirmųjų Lietuvos evangelikų reformatų (kalvinistų) vietovių. Rykantus, kartu su medine kalvinistų bažnyčia, mini žymus italų reformatas Paulius Vergerijus 1555 m. lankęs Lietuvą. XVI a. pradžioje Tolvaišos Rykantuose pastatė medinę bažnyčią, kuri iš pradžių priklausė Trakų parapijai, bet vėliau, vieni pirmųjų Lietuvoje, Tolvaišos priėmė kalvinistinį tikėjimą ir Rykantų bažnyčia tapo kalvinistine. Manoma, kad pirmoji (medinė) Rykantų bažnyčia buvo viena pirmųjų evangelikų reformatų bažnyčių Lietuvoje.

Dabartinė (mūrinė) Rykantų Švč. Trejybės bažnyčia- tai viena seniausių bažnyčių esančių Trakų rajone. Ją 1585 m. pastatė Rykantų dvaro savininkas A.Tolvaišas. Bažnyčios grožiu tuo metu stebėjosi net tie asmenys, kurie buvo lankęsi svarbiausiuose Europos miestuose. 1630 m. A.Tolvaišas kartu su žmona buvo palaidotas šios bažnyčios rūsyje.

Tolvaišos palikuonių neturėjo, todėl Rykantų parapija, pagal tolimesnį giminystės ryšį, atiteko Oginskiams, kurie išpažino katalikybę. 1655 m. Lenkijos ir Lietuvos karo su Rusija metu Rykantų bažnyčia buvo stipriai apgadinta ir apiplėšta bei keletą metų stovėjo tuščia. Apie 1667 m. bažnyčią suremontavo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kancleris

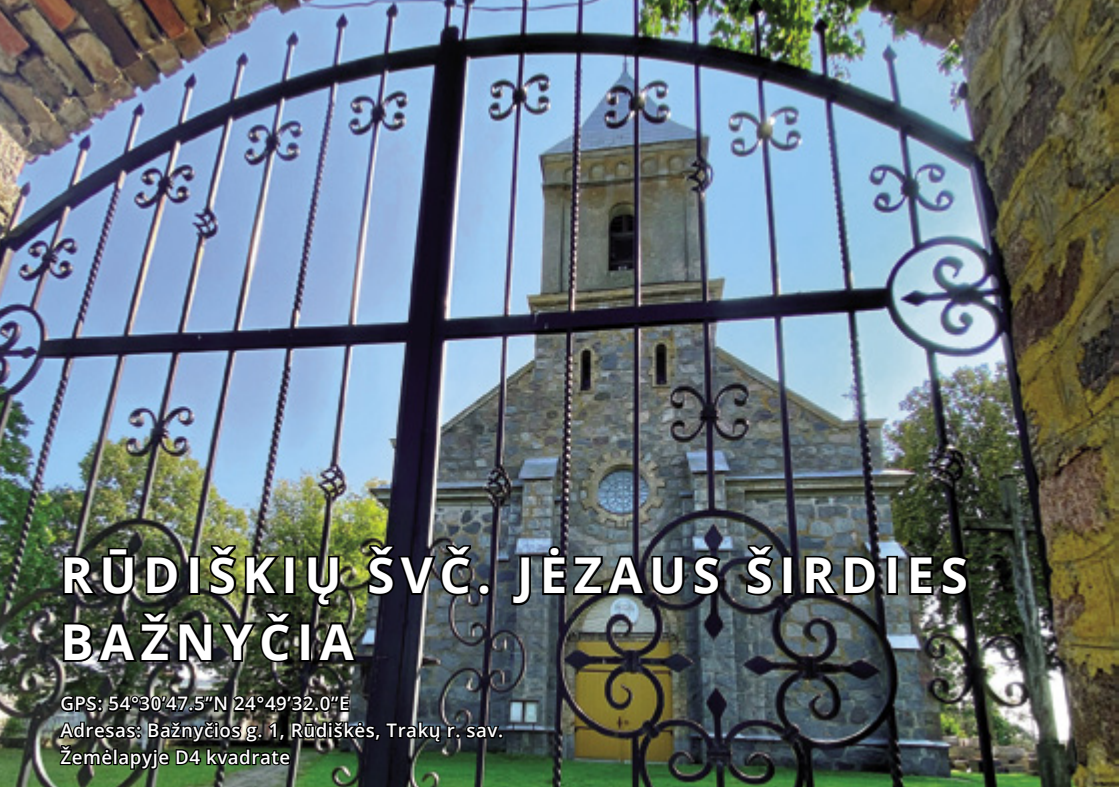
Marcijonas Oginskis. 1688 m. Marcijonas Oginskis perdavė bažnyčią Trakų dominikonų vienuolynui ir Rykantų bažnyčia tapo katalikiška.

Dabartinė mūrinė Rykantų Švč. Trejybės bažnyčia - viena seniausių bažnyčių esančių Trakų rajone. Tai renesanso, iš dalies gotikos pastatas. Bažnyčia yra trijų navų, su plačia presbiterija ir trisiene apside. Prie presbiterijos pietų šono glaudžiasi stačiakampė zakristija. Po bažnyčia yra rūsys. Bažnyčios sienos plytų mūro, tinkuotos. Stogas dengtas skarda.

Virš pagrindinio fasado frontono yra XIX a. geležinis kryžius. Kryžiaus kompozicija centrinė, siluetas rombinis, jis turi žemą vientisą stiebą ir 4 vienodo ilgio kiauraidures šakas, kurių eirtmės pajvairintos zigzaga. Prie šakų pritvirtinti tokie pat kiauraiduriai kryželiai, šių mažų kryželių galai užbaigti sukryžiuotomis lelijų žiedų pavidalo juostelėmis. Pagrindinį kryžmos centrą dengia diskas, tarpšakiuose įtvirtinta po vingiuotą spindulį.

Pagrindiniame vakarų fasade labiausiai išsiskiria originalus renesansinis frontonas, ryškiai išsikišantis virš stogo. Frontono vidurinėje nišoje yra XVIII a. freska, vaizduojanti šv. Jurgį.

Šaltinis: www.grazitumano.lt

RŪDIŠKIŲ ŠVČ. JĖZAUS ŠIRDIES BAŽNYČIA

GPS: 54°30'47.5"N 24°49'32.0"E

Adresas: Bažnyčios g. 1, Rūdiškės, Trakų r. sav.
Žemėlapyje D4 kvadrante

Rūdiškių kaimas minimas nuo 1774 metų, o nuo 1864 metų, nutiesus Varšuvos–Peterburgo geležinkelį, pradėjo sparčiai augti. Senovėje tai buvo itin vandeninga vieta. Manoma, kad gyvenvietės apylinkėse buvo lydoma balų rūda, todėl ji ir pavadinta Rūdiškėmis.

1908 m. valdžia leido Rūdiškėse statyti Švč. Jėzaus Širdies bažnyčią, Trakų parapijos filiją. XX a. I p. Švč. Jėzaus Širdis tapo populiariausiu siužetu Lietuvos bažnytinėje dailėje. Pamaldumą įkvėpė šv. Margaritos Marijos Alacoque vizijos: 1674 m. vienuolei buvo apreikšta liepsnojanti sužeista Kristaus širdis su kryžiumi viršuje, apjuosta erškėčių vainiku, simbolizuojančiu žmonių nuodėmių sukeltas kančias. Pagal šventosios nupieštą atvaizdą sukurti Jėzaus paveikslai ir pamaldumas Švč. Širdžiai ypač išplito po Margaritos Marijos Alacoque beatifikacijos XIX a. ir kanonizacijos 1920 metais.

1909 m. į Rūdiškes paskirtas kunigas A. Žemaitis gyvenamajame name įrengė altorių ir pradėjo laikyti pamaldas. 1910 m. įkurta parapija, kuri per šimtmetį labai išaugo. Pirmieji parapijos įrašai rodo, kad joje buvo keturi šimtai parapijiečių, o dabar skaičiuoja keturis tūkstančius. Kunigas J. Jurkevičius su parapijiečiais 1925–1932 m. pastatė dabartinę mūrinę bažnyčią. 1980 m. ji buvo remontuota. Bažnyčia istorinė, turi neoro-

maninių ir neogotikinių bruožų, lotyniško kryžiaus plano, vienabokštė, su bokšteliais. Vidus 3 navų. Šventorius apmūrytas.

GOJAUS ŠVČ. MERGELĖS MARIJOS LIGONIŲ SVEIKATOS KOPLYČIA

GPS: 54°32'35"N 24°57'28"E

Adresas: Gojaus g. 5, Gojaus k., Rūdiškių sen.

Žemėlapyje E3 kvadrante

Trakų rajone, Rūdiškių seniūnijoje, šiauriniame Ropėjų miškų masyvo pakraštyje gyvuoja mažas kaimelis, vadinamas Gojaus vardu ir šiandien vienijantis apie 30 gyventojų bendruomenę. Tarp pušynų, šalia Meduvio ežero įsikūrusio kaimo gražus pavadinimas reiškia nedidelį mišką ar giraitę. Gražus ne tik vardas, bet ir kaimo apylinkės, žinomos kaip Ilgučio botaninis draustinis.

Gojaus kaimelio širdis Švč. Mergelės Marijos Ligoninių Sveikatos koplyčia (arba Dievo Motinos Ligoninių Sveikatos koplyčia) buvo pradėta statyti 1936 metais. Išskirtinę reikšmę koplyčiai suteikia joje saugomos relikvijos – dėl savo ypatingos reikšmės itin garbinami religiniai objektai. Svarbiausi yra Dievo Motinos Ligoninių Sveikatos paveikslas, garsėjantis savo stebuklingomis galiomis, iš kulkų padaryta monstrancija bei 200 psl. Gojaus kaimo ir koplyčios istorijos rankraštis.

Šiandien netoli kelio Vilniaus–Druskininkai esanti koplyčia priklauso Paluknio Šv. Jono Krikštytojo parapijai. Sekmadeniais čia laikomos šv. Mišios. Kalbama, kad prie Gojaus koplyčios yra juntamas ypatingas sielos virpėjimas ir Dievo malonės dvelksmas, kuris skatina tikėti Dievo gailestingumu ir rūpestingumu. Įeinančius į koplyčią pasitinka Dievo Motinos Nekalto Prasidėjimo skulptūra.

Į Gojaus kaime esančią Švč. Mergelės Marijos Ligoninių Sveikatos koplyčią piligrimai atvyksta ne tik pasimelsti, bet ir apžiūrėti joje saugomų relikvijų. Vienas svarbiausių koplyčios turtų – Dievo Motinos Ligoninių Sveikatos paveikslas. Tai Vilniaus Šv. Kryžiaus Bonifratrų vienuolyno (dabar Marijos vargdienių seserų vienuolynas) bažnyčioje kabančio paveikslas, kurį 1936 metais nutapė Romualdas Varachovskis, kopija. Galima paminėti, kad Lietuvoje iš viso yra paskelbta apie 30 šventų paveikslų!

Dievo Motinos Ligoninių Sveikatos paveikslas traukia lankytojus dėl savo stebuklingų galių bei Dievo malonių. Pirmasis votas (lot. votum – „linkėjimas, dovana, pažadas“) prie jo buvo pakabintas po trejų metų jam atsiradus koplyčioje – taip kaimyniniame kaime gyvenanti moteris atsidėjo už savo stebuklingą pagijimą, kurį patvirtino speciali Bažnyčios komisija. Nuo tų pačių 1940-ųjų metų paskutinį rugpjūčio sekmadienį Gojaus koplyčioje vyksta kasmetiniai Dievo Motinos Ligoninių Sveikatos atleidai.

VYTAUTAVOS ŠV. ANTANO PADUVIEČIO BAŽNYČIA

GPS: 54.545733179337454, 24.71476972103119

Adresas: Vytautavos k., Rūdiškių sen., Trakų r. sav.
Žemėlapyje C3 kvadrate

Miestelio pavadinimo ir bažnyčios atsiradimo istorija glaudžiai susijusi su tarpukariu vykusiais tautos atgimimo judėjimais ir jų skleistomis idėjomis. Nepriklausomoje Lietuvoje buvo bandyta įdiegti stiprų Vytauto kultą, kuris, manyta, padėtų suvienyti tautą, pajusti lietuviams savo istorinę didybę, o kartu prisidėtų prie autoritarinio Antano Smetonos režimo įtvirtinimo. 1930 m. minint LDK kunigaikščio Vytauto Didžiojo 500-ąsias metines susirūpinta nacionaliniu mastu įprasminėti jo atminimą visuose šalies miestuose ir miesteliuose, statant paminklus, suteikiant Vytauto vardą gatvėms, aikštėms, valstybinėms įstaigoms ar net gyvenvietėms.

Taigi šiame istoriniame kontekste, XX a. 4 dešimtmčio pirmoje pusėje Vytautavos pavadinimas buvo suteiktas gyvenvietei Lietuvos didžiojo kunigaikščio garbei. Bažnyčios statyba rūpinosi aviatorius ir fizikas Kauno universiteto profesorius Zigmantas Žemaitis (1884-1969). Jis bažnyčiai padovanojo savo ūkio sklypą. Bažnyčia suręsta iš Z. Žemaičio dvaro klojimo rąstų.

1936 m. statytas medinis bažnyčios pastatas liaudiško stiliaus, kompaktiško ištęsto stačiakampio plano, be apsidės, primenantis paprastą gyvenamąjį namą. Pagrindiniame fasade – ketursienis

varpinės bokštelis su keturšlaičiu piramidiniu stogeliu ir dviem mediniais stulpais paremtu portiku, žyminčiu pagrindinį įėjimą. Sienos rąstinės, apkaltos horizontaliomis lentomis, langai ir durys stačiakampiai. Stogas dvišlaitis, apkaltas skardos lakštais. Bokštelį puošia lakoniškų formų kryžius. Vidinė erdvė keturkampio pagrindo piliorių eilėmis padalinta į tris navas, centrinė – aukštesnė už šonines. Bažnyčios vidus apkaltas horizontaliomis lentomis, yra tapytinės puošybos elementų ant sienų ir lubų. Interjeras minimalistinis, be perdėtos puošybos.

Didžiajame neobarokinių formų Švč. Mergelės Marijos altoriuje „Aušros vartų Švč. Mergelė Marija“, kas irgi gana simboliška ir tendencinga ketvirtjo dešimtmečio ideologinę prasmę turintiems pastatams: tarpukariu Lenkijai okupavus Vilniaus kraštą, bandyta istorinės Lietuvos sostinės ženklus ir atminimą įprasminėti lietuvių tautos sąmonėje, naudojant įvairius šį miestą primenančius simbolius – Vilniui būdingas barokines architektūros formas, istorijos fragmentų vizualiacijas ar žinomų sostinės dailės kūrinių kopijas.

Šaltinis: www.sakralilietuva.lt

ŽUKIŠKIŲ KAIMO KOPLYTĖLĖ

GPS: 54.603766, 24.918081

Adresas: Žukiškių k., Trakų r. sav.

Žemėlapyje E2 kvadrato

Važiuojant keliu iš Trakų link Rūdiškių, už Žukiškių kaimo miško paunksmėje puikiai matoma Žukiškių koplytėlė. Tai maždaug 100 metų senumo (sukurtas XX a. pradžioje) baublys. Garsijų Dionizo Poškos baublių, esančių Bijotose, mažesnis brolis.

Tai 2,2 m aukščio ir 1,3 m skersmens ąžuolas, kurio kamiene išskaptuota niša. Paminklą dengia neaukštas malksnų stogelis su viršūnėje pritvirtintu mediniu kryželiu. Koplytėlės niša yra uždengta stikliuku. Anksčiau ten būdavo skulptūros, dabar – šventojo paveikslukas, žvakės ir dirbtinės gėlės, sunėtos Žukiškių ir kitų aplinkinių kaimų gyventojų. Ši ąžuolinė koplyčia puiki pagonybės ir krikščionybės samplaika. ąžuolas nuo seno lietuviams buvo šventas medis. Baubliai buvo labiau paplitę Žemaitijoje ir retai būdavo sutinkami Rytų Lietuvoje, tad ši koplytėlė – viena iš kelių išlikusių baublių šiame regione.

Siekdama išsaugoti retą ir unikalią koplytėlę, Trakų rajono savivaldybės administracija gavo Trakų istorijos muziejaus sutikimą saugoti šią kultūros vertybę bei Kultūros paveldo departamento Vilniaus skyriaus sutikimą dėl perkėlimo. Koplytėlės kopiją pagamino Lietuvos dailininkų sąjungos narys, skulptorius Mindaugas Šnipas.

Šaltinis: www.keturiosostines.lt

PALUKNIO ŠV. JONO KRIKŠTYTOJO BAŽNYČIA

GPS: 54°30'07.6"N 24°59'08.0"E

Adresas: Bažnyčios g. 14, Paluknys, Trakų r. sav.

Žemėlapyje E4 kvadrate

Paluknys – senas gatvinis kaimas, įsikūręs Luknos upelio, nuo kurio pavadinimo, kaip manoma, ir kito vietovės vardas, pakrantėje.

1794 m. čia buvo paspatyta koplyčia. Paluknio palivarko savininkas, Vilniaus universiteto profesorius Jonas Volfgangas 1829 m. pastatė naują medinę koplyčią. Valdžiai leidus, Mykolas Sadovskis 1904 m. dovanojo Vilniaus vyskupijai šeimyninę Paluknio koplyčią, kitus pastatus ir 2 dešimtines žemės. 1905 m. čia buvo perkelta laikinoji bažnyčia iš Senujų Trakų. Koplyčia 1906 m. suremontuota ir padidinta.

1921 m. buvo įkurta parapija, o Palūknio koplyčia tapo bažnyčia. 1926 m. bažnyčiai pristatyti bokštai. 1941 m. rugpjūčio 25 d. bažnyčia sudegė. Per gaisrą žuvo nuo 1915 m. klebonavęs Kazimieras Packevičius (1884–1941). 1943 m. pastatyta laikina bažnyčia. 1981 m. ji buvo rekonstruota: pailginta, paplatinta, pastatytas bokštas. Bažnyčia stačiakampio plano, bazilikinė, vienabokštė, su prieangiu, bokšteliais. Vidus 3 navų, atskirtų stulpais, yra 3 altoriai.

Šv. Jono krikštytojo bažnyčia, kuri yra pailgo stačiakampio plano, trijų navų, stovi vidury Palūknio, greta apleistų Volfgangų kapinių. Šventoriuje yra valstybės saugojamų dailės paminklų: du XVIII a.

arnotai ir medinė skulptūra "Rūpintojėlis". Rūpintojėlis datuojamas XVII a. II p. ir vadinamas seniausiu šio ikonografinio tipo skulptūra Lietuvoje. Kūrinio autoriaus profesionalumas leidžia manyti, kad Susimąščiusio Kristaus figūra galėjo būti išdrožta meistro, susijusio su Vilniaus bernardinų vienuolyno aplinka. Vilniaus bernardinams priklausė koplyčia Paluknio miestelyje, veikiausiai iš jos skulptūra pateko į dabartinę bažnyčią.

DUSMENŲ ŠV. APAŠTALŲ SIMONO IR JUDO TADO BAŽNYČIA

GPS: 54°26'09.2"N 24°30'03.9"E

Adresas: Dusmenų g. 9, Dusmenys
Žemėlapyje A5 kvadrante

Jau XVI a. Vilniaus Vyskupijos bažnyčių vizitacijų raštuose minima Dusmenų bažnyčia, tačiau plintant reformacijai katalikų bažnyčia buvo panaikinta. 1667 m. LDK kancleris Kristupas Zigmantas Pacas Dusmenų dvarą padovanojo Pažaislio kamaldulių vienuolynui. 1820 m. vienuoliai kamalduliai senųjų kapinių viduryje pastatė dabartinę medinę bažnyčią. Bažnyčia buvo su dviem bokšteliais, turėjo 4 altorius. 1883-1885 m. šventorius aptvertas mūrine malksnomis dengta tvora, pastatyta varpinė. 1904 Dusmenų klebono, knygnešio kun. Stanislovo Šlamo iniciatyva pakviestas vargonininkas Jonas Petrauskas, garsijų Miko ir Kipro Petrauskų tėvas. J. Petrauskas su sūnumis ir kitais muzikantais subūrė Dusmenų bažnyčios orkestrą. 1937 m. šalia tėvų bažnyčios šventoriuje buvo palaidotas Mikas Petrauskas. 1965–1967 m. kunigo Marijono Petkevičiaus dėka bažnyčia atnaujinta.

Dusmenų Šv. apaštalų Simono ir Judo Tado bažnyčia klasicizmo stiliaus su liaudies architektūros bruožais. Vientiso tūrio, kvadratinio plano trinavė bažnyčia užsibaigia trisiene apside. Stogas pusvalminis, dengtas skarda su bokštelio ties trapecinės formos frontonu. Nedidelis dviejų tarpinių aštuonkampis bokštelis užbaigtas kupoliuku su ornamentuotu kryžiumi. Ties apside svogūninės formos

postamentas su kryžiumi. Pagrindinis fasadas su į priekį išsikišusiu portiku. Jį remia keturi stulpai ant postamentų. Portiką nuo frontono skiria stoginėlis. Frontono centre – keturkampis langas. Bažnyčios langai arkiniai su apvadais tik pagrindiniame fasade keturkampis dviejų dalių langas su apvadu. Kresną bažnyčios siluetą dar labiau sustiprina horizontalus apkalimas.

Bažnyčios interjerą puošia trys mediniai altoriai. Didžiajame altoriuje kabo su kamalduliais sietini 18 a. sukurti „Šv. Romualdo“ ir „Švč. Mergelės Marijos su kūdikiu“ paveikslai. Bažnyčios globėjų Šv. apaštalų Simono ir Judo Tado paveikslas kabo presbiterijoje.

Bažnyčios varpinė kvadratinė, dviejų tarpinių. Viršutinis tarpšnis mažesnis, nuo apatinio atskirtas stoginėliu. Varpinė dengia piramidinis skardos stogas su masyviu kryžiumi. Viršutinio tarpšnio langai, kaip ir bažnyčios arkiniai, su apvadais. Varpinė apkalta horizontaliai išdėstytomis lentelėmis. Į ją veda plačios dvivėrės durys.

Šventoriaus tvora akmenų mūro su masyviais arkiniais vartais. Vartai su dvišlaičiu stogeliu, frontone – niša su Švč. Mergelės Marijos paveikslu.

Šaltinis: www.sakralilietuva.lt

AUKŠTADVARIO KRISTAUS ATSIMAINYMO BAŽNYČIA

GPS: 54°34'41.9"N 24°32'04.2"E

Adresas: Vilniaus g. 53, Aukštadvaris
Žemėlapyje B3 kvadrate

Dominikonams priklausiusi mūrinė Aukštadvario parapiinė bažnyčia buvo uždaryta po sukilimo, 1832 m., o pamaldos buvo laikomos nedidelėje kopinių koplyčioje. Vėliau ir koplyčia perduota stačiatikiams, o 1881 m. sudegė. XX a. pr. Aukštadvario gyventojai nusprendė atkurti savo parapiją ir pasistatyti bažnyčią. Dvaro savininkas Bronislovas Malevskis skyrė sklypą bažnyčios statybai, o architekto Antano Filipovičiaus-Duboviko medinės bažnyčios projektas buvo patvirtintas 1907 m. Pradžioje buvo pastatyta laikina koplyčia ir atkurta bažnyčios parapija. Naujai įkurta parapija buvo gėnėtinai sulenkėjusi, todėl pamaldos vykdavo lenkų kalba. 1910-1913 m. vyko naujosios bažnyčios statybos. Netrukus prasidėjęs Pirmasis Pasaulinis karas atnešė didelių nuostolių naujai pastatytai bažnyčiai: 1914 m. čia apsistojęs rusų kariuomenė išvežė tris bažnyčios varpus. Bažnyčia nukentėjo ir per Antrąjį: 1941 m. birželio 24 d. nacistinės vokiečių kariai, apšaudydami Aukštadvarį, nuniokojo bažnyčios stogą.

Bažnyčios pastatas istoristinis, turintis neogotikos bruožų. Pastatas simetriško plano, su dviem grakščiais bokštais abipus pagrindinio fasado ir dviem dviaukštėmis zakristijomis. Dviejų tarpinių bokštai užsiabaigia simetriškais 4 frontonėliais su saulės motyvais ir smailiu keturslaičiu stogu su kryžiumi

ant apvalaus postamento. Tas pats saulės motyvas atsikartoja ir kituose pastato frontonuose. Pagrindinio fasado frontone saulės motyvas dar labiau išryškintas centre įkomponuotu apskritu dekoratyviai segmentuotu švieslangiu. Pastato langų ir bokštų angos arkinės, puoštos sandrikais.

Vidaus erdvė padalinta į tris navas. Bažnyčioje yra keturi altoriai. Didįjį puošia profesionalaus dailininko Stanislovo Gobiato paveikslas "Kristaus atsimainymas". Tas pats autorius analogiška kompozicija dekoravo ir procesijų altorėlį. Kiti trys mažesnieji istoristinio stiliaus altoriai atkelti iš senosios dominikonų Šv. Dominiko bažnyčios.

Bažnyčios interjeras gausiai puoštas tapytais paveikslais. Transepto dešiniajame sparne ant sienos įkomponuotas XIX a. antrosios pusės kauniečio tapytojo M. Bučinsko nutapytas paveikslas "Šv. Pranciškus Asyžietis". Tas pats dailininkas nutapė ir kryžiaus kelio stotis. Ant šoninių bažnyčios sienų esantys "Šv. Jurgio" ir "Šv. Stanislovo" paveikslai tapyti 1913 m. Juozapo Balzukevičiaus. Bažnyčioje ir zakristijoje saugomi du žymaus lietuvių dailininko Vlodo Didžioko paveikslai.

Šaltinis: www.sakralilietuva.lt

ONUŠKIO ŠV. APAŠTALŲ PILYPO IR JOKŪBO BAŽNYČIA

GPS: 54°29'01.9"N 24°35'39.0"E
Adresas: Mokyklos g. 2A, Onuškis
Žemėlapyje B4 kvadrante

Tai bažnyčia stovinti Onuškio miestelio pietuose. Pirmoji bažnyčia minima 1526 m. Manoma, kad ji XVI a. pabaigoje priklausė evangelikams reformatams, nes Onuškio palivarko savininkas 1611 m. ją grąžino katalikams.

1655 m. bažnyčia sudegė. 1673 m. buvo klebonija ir nauja prieglauda. Bažnyčia atstatyta po 1674 m. 1797 m. ji buvo labai sena ir sutrėšusi, 1820 m. šiek tiek remontuota, 1823 m. sugriuvo. Toje pačioje vietoje 1823–1829 m. dvarininko K. Šetkevičiaus rūpesčiu pastatyta dabartinė plytų ir akmenų mūro bažnyčia.

Gyventojai prašė lietuviškų pamaldų, tačiau 1832 m. vyskupo paskirta komisija nustatė, kad parapigiečiai namuose kalba lietuviškai, bet meldžiasi lenkiškai, todėl lietuviškos pamaldos nereikalingos. Jos tik iš dalies pradėtos nuo 1893 m. XX a. pradžioje kurį laiką čia vargonininkavo Kipras Petrauskas.

1927–1939 m. klebonavo Kazimieras Cibas. Jis rūpinosi parapigiečių blaivumu, religine ir kultūrine pažanga, rūpestingai tvarkė parapijos ūkį. 1939–1953 m. čia klebonavo Nikodemus Švogžlys-Milžinas. Bažnyčia vėlyvojo klasicizmo, turi romantizmo bruožų, halinė, stačiakampio plano, su 6 dorėninių kolonų portiku. Vidus 3 navų. Cilindrinis skliautusias laiko 4 poros kolonų. Šventorių juosia akmenų mūro ir plytinių stulpelių tvora. Jame yra medinė varpinė. Šventoriuje 1993 m. birželio 14 d. palai-

doti Lietuvos nepriklausomybės akto signataro, 1941 m. tremtinio Donato Malinausko, jo žmonos ir sesers (mirusių Altajuje) palaikai. Šalia bažnyčios yra senovinė akmenimis grįsta aikštė. Kadaise čia būdavo rengiami turgūs, ir dabar vyksta rudens mugės, koncertai ir kiti bendruomenės renginiai.

Ši bažnyčia įtraukta į piligriminį Švento Jokūbo kelią Lietuvoje maršrutą.

Daugiau: svjokubokelias.lt

TRAKAI Rėdėskės

Dėjalai
Nėvėnėgi

Turizmo informacijos centras
Turysta informacijos centras

Baltėnia, kėnė/ Church, kėnė/ Kirche, Kėnėse/ Колелė, кėнє/ Церковь, кєнєца

Euro Vėlo trasė Nr.11/ Euro Vėlo reate No.11

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

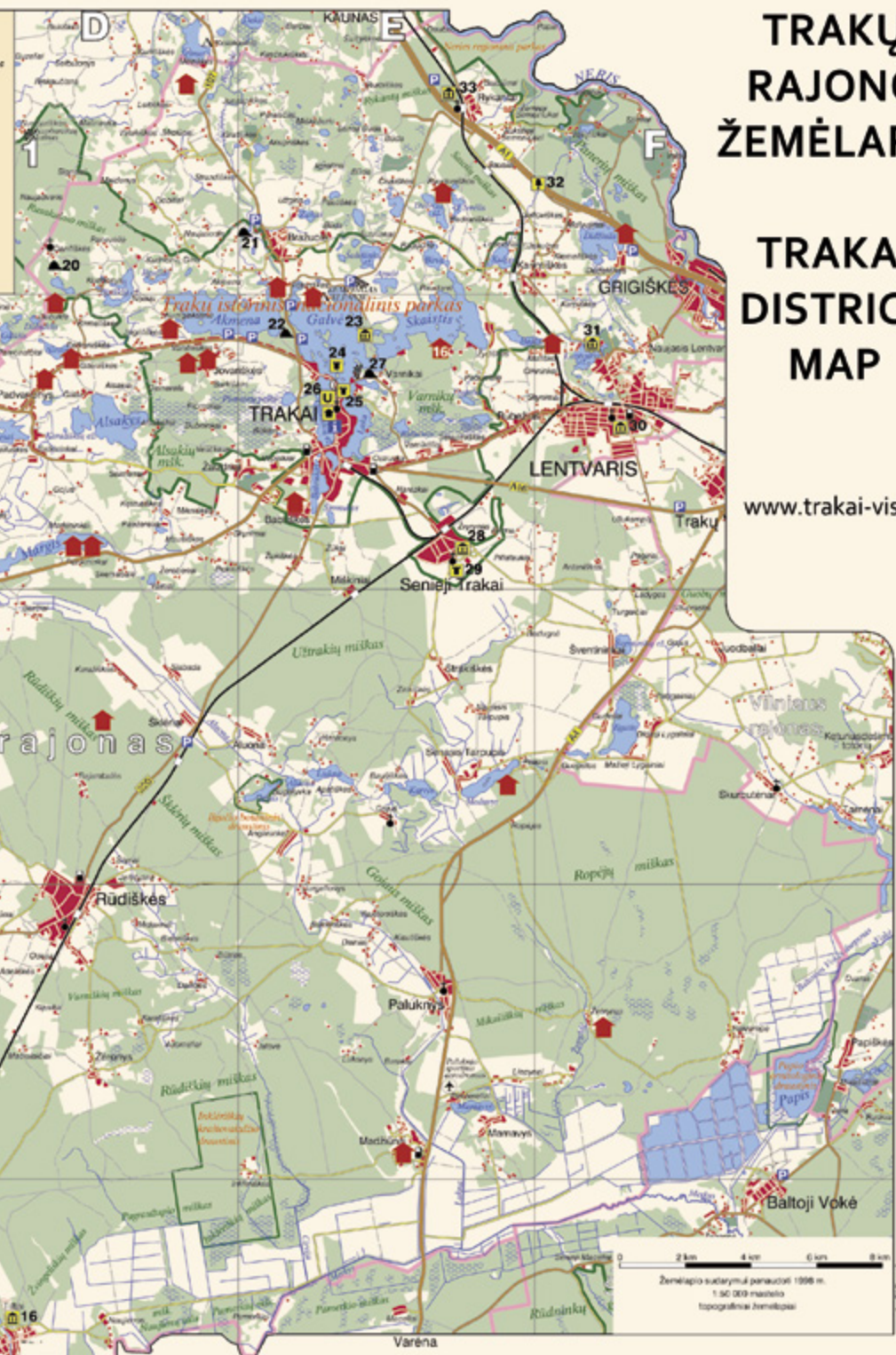
266

267

TRAKŲ RAJONO ŽEMĖLAPIS

TRAKAI DISTRICT MAP

www.trakai-visit.lt

UŽ PAGALBĄ RENGİANT LEIDINĮ DĖKOJAME

FOTOGRAFAMS:

Lukui Jonaičiui
Donatui Petkevičiui
Žilvinui Petkui
Pauliui Gvildžiui
„Sakrali Lietuva“

Trakų krašto tradicinių amatų centras
www.panoramas.lt

LEIDINYS NEMOKAMAS

www.trakai-visit.lt
www.exploretrakaivilnius.lt

ATSISIŪSKITE
NEMOKAMĄ PROGRAMĖLĘ

